ISSN:3048-5908 Impact Factor:5.379(SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి
(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Issue-4, (Oct,Nov,Dec), 2025

మహాకవి జాషువా – విశ్వనరత్వం

డా. కె. కరుణశ్రీ

డి. కె. ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల (స్వయం),నెల్లూరు, శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు నెల్లూరు జిల్లా

9441540317

Article Received: 18/0/2025
Article Accepted: 01/07/2025
Published Online: 02/07/2025
DOI:10.53414/Sahithyatharangini.2025.2424

సారాంశం (Abstract):

ఈ వ్యాసం రాయలసీమ ప్రాంతంలో అభ్యుదయ కవిత్వ వికాసాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలిస్తుంది. పదకొండవ శతాబ్దం నందు ప్రారంభమైన అనువాదయుగం నుంచి ప్రబంధయుగం, ఆపై ఆధునిక యుగం వరకు కవిత్వ రూపాంతరాన్ని ఈ పరిశోధన ఆవిష్కరించింది. రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ, పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు, బెళ్లూరి శ్రీనివాసమూర్తి, బైరపురెడ్డి నారాయణరెడ్డి, కుంటిమద్ది శేషశర్మ వంటి కవులు ప్రాంతీయత, సామాజిక వాస్తవికత, కరవు, రైతుజీవనం, సామాజిక మార్పులను తమ కవిత్వంలో ప్రతిబింబించారు. 1970 తర్వాత వచనకవితా ఉద్యమం ద్వారా సీమ ఆధునిక కవిత్వం సామాన్యజీవితాన్ని ప్రతిబింబించే దిశగా అభివృద్ధి చెందింది. రాయలసీమ ఆధునిక కవిత్వం మతాతీతత, వాస్తవికత, ప్రాంతీయత, సామాజిక చైతన్యం, విప్లవస్ఫూర్తి వంటి అంశాల మేళవింపుతో ప్రత్యేక స్థానాన్ని పొందింది.

కీలక పదాలు: రాయలసీమ,అభ్యుదయ కవిత్వం,ప్రాంతీయత,వాస్తవికత,సామాజిక చైతన్యం

రాయలసీమ - అభ్యుదయ కవిత్వం – వికాసం: రాయలసీమలో ఆధునిక కవిత్వ ఆగమనం ఇరవయ్యోశతాబ్దం నుండే కనిపిస్తుంది. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో వెలువడ్డ కవిత్వం గురించే ప్రస్తుత అధ్యాయంలో పేర్కొనడం జరిగింది. ఇక్కడ స్పష్టంగా ఒక వాస్తవం చెప్పుకోవాలి. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో

ISSN:3048-5908 Impact Factor:5.379(SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి
(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Issue-4, (Oct,Nov,Dec), 2025

వెలువడ్డ కవిత్వమంతా ఆధునిక కవిత్వం అని పొరబడాల్సిన అవసరం లేదు. కవిత్వస్వభావరీత్యా ఆధునికత, అభ్యుదయం అని కాకుండా శతాబ్దపరంగా మాత్రమే ఆధునికత అని గ్రహించాల్సి ఉంది.

విశ్వసాహిత్యంలో ఒక అద్భుతమైన అరుదైన అపూర్వమైన ఘటన చోటు చేసుకుంది. ఆదికవి నన్నయ్య కాలమైన పదకొండవ శతాబ్దం నుంచి అయిదు శతాబ్దాలపాటు సంస్కృతం నుండి తెలుగులోకి అనువాద పరంపరం కొనసాగింది. ఇతిహాసాలు, పురాణాలు, మహాకావ్యాలు ఏవేవి కంటికి తెలుగువారికి కనిపించాయో వాటిని తనివితీరా, శక్తిమేర సంస్కృతం నుండి తెలుగులోకి అనువదించుకున్నారు. విశ్వసాహిత్యంలోని ఏ భాషీయులు కూడా అయిదు శతాబ్దాల పాటు అనువాదం కోసం శతాబ్దాల కాలం ఖర్చుపెట్టిన దాఖలాలు మనకు కనిపించవు, కేవలం తెలుగులో తప్ప అయిదు శతాబ్దాల అనువాదయుగం తరువాత ప్రబంధయుగం లేదా రాజాస్థాన సాహిత్యం శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలం నుండి తెలుగుసీమలో ఆగమించింది. ఆ ప్రబంధయుగంలో అయిదు ప్రబంధాలు 'తెలుగు పంచకావ్యాలు'గా ప్రసిద్ధమయ్యాయి. ఆముక్తమాల్యద, మనుచరిత్ర, వసుచరిత్ర, శృంగారనైషధం, విజయవిలాసం' కావ్యాలు చరిత్రలో స్థిరంగా నిలిచిపోయాయి. విశేషమేమిటంటే, 'మనుచరిత్ర' కారుడైన అల్లసాని పెద్దన, వసుచరిత్ర కారుడైన శుభమూర్తి అనే భట్టుమూర్తి ఇద్దరూ రాయలసీమ ప్రాంతంలోని కడపజిల్లా కమలాపురం, పులివెందుల వాసులు కావడం విశేషం.

ప్రబంధయుగంలోని రాజాస్థానకవులే కాకుండా ఆస్థానేతరకవులు, పదకర్తలు అన్నమాచార్యుడు, పోతులూరి వీరబ్రహ్మేంద్రస్వామి, వేమన అలాగే తొలుత ఆస్థానంలో ఉండి ఆ పిమ్మట బయట ఉన్న ధూర్జటి తదితరకవులు రాయలసీమవాసులుగా సాహిత్యంలో చరిత్ర నెలకొల్పారు. ఈ సాహిత్యచరిత్ర అంతా 20వ శతాబ్దానికి పూర్వం రాయలసీమకు సంబంధించింది.

ఇక 20వ శతాబ్దంలో రాయలసీమ ప్రాంతంలో ఆధునిక కవిత్వం ప్రాంతీయతాస్పృహతో ప్రారంభమైంది. సమకాలీన జీవితం, గత సాంస్కృతిక సాహిత్యవైభవం, వర్తమానస్థితి, దుస్థితుల గురించి సీమ కవులు సంస్మరిస్తూ కవిత్వరచన చేయనారంభించారు.

రాయలసీమ ప్రాంతంలోని అనంతపురం జిల్లాకు చెందిన సుప్రసిద్ధ సాహిత్యవేత్త, పండితులు రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మ రాసిన 'పెనుగొండ' గేయాన్ని సాహిత్య విమర్శకులు సీమ ప్రాంతీయ చైతన్యం, స్పృహతో రచించిన తొలి రచనగా పేర్కొన్నారు. రాళ్లపల్లి తన గేయంలో గత కాలపు వైభవాన్ని గురించి

కీర్తిగానం చేస్తే పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు తన 'పెనుగొండ లక్ష్మి' కావ్యంలో వర్తమాన పెనుగొండ దైన్యాన్ని, వర్తమాన సమాజంలోని దయనీయ ప్రజాజీవనాన్ని చాలా హెచ్చుగా, గత వైభవాన్ని కొండను అద్దంలో చూపిన విధంగా కొద్దిమాత్రంగా ప్రతిఫలింపజేయడం గమనార్హం.

రాళ్లపల్లి, పుట్టపర్తి ఈ ఇద్దరి కావ్యాలు 20వ శతాబ్ది తొలి పాదంలో వెలువడ్డాయి. ఈ రెండింటినీ పరిపోల్చితే, ఈ ఇద్దరు కవుల రచనల్లో గతవైభవం చేజారిపోయిందని, ఆ వైభవం తిరిగి వస్తే ఎంత బాగుంటుందో కదా అనే బాధ కనిపిస్తుంది. గతించినవన్నీ గొప్ప రోజులు రాబోయేవన్నీ కష్టాల కన్నీళ్లు రోజు లేననే బెంగ ఈ ఇద్దరిలో పాఠకులు గమనిస్తారు.

రాయలసీమ ప్రాంతంలో ఆధునిక కవిత్వం ఆలస్యంగానే ఆవిర్భవించింది. ప్రబంధ యుగంలో రాయలసీమ నుంచి దేశానికే దారిదీపాలుగా నిలిచిన కావ్యాలు గడ్డకు వస్తే ఆ తరువాత సీమ ప్రాంతం 20వ శతాబ్దం వరకు ఆధునికత పొడ సోకకుండా దాదాపు స్తంభించిపోయింది. సామాజిక ఉద్యమాలు అయితేనేమి, సాహిత్య, సాంస్కృతిక ఉద్యమాలు అయితేనేమి సీమ గడపల ఛాయలకు కూడా సోకలేదు. చాలా ఆలస్యంగా ఈపరమైన ఉద్యమాలు, ఆలోచనాసరళులు వచ్చాయి. అవి కూడా ఒక ఊపుతో కాకుండా చాలా నెమ్మదిగా, నూతిలో గొంతుకలా వచ్చాయి. అయితే ఆలస్యం జరిగినప్పటికీ అనతికాలంలోనే 20వ శతాబ్దం రెండవ పాదం, ఆ తరువాత వచ్చిన ఉద్యమాలు సీమ ప్రాంతకవుల్లో సంచలనాన్ని రేకెత్తించాయి.

ఇక అక్కడి నుంచి సీమ ఆధునిక కవితా ఉద్భృతి పొరుగు ప్రాంతాలను అధిగమించింది. పర్యవసానంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలకంటే రాయలసీమ ప్రాంతంలో ఆధునిక కవిత్వం మెచ్చుకోలు దశలో ప్రస్తుతం ఉంది. ఆ దశ కవిత్వప్రక్రియపరంగా గుణాత్మకంగా విస్తరించడం సీమసాహిత్యంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. పుట్టపర్తి నారాయణచార్యుల గేయ కావ్యం 'మేఘదూతం' తప్పకుండా ప్రస్తావించుకోతగ్గది. దీన్ని ఆచార్యులు మాత్రఛందస్సులో రాశారు. సమకాలీన రాయలసీమ ప్రాంతాన్ని, ఆ ప్రాంత ప్రజల జీవితంలోని వివిధ విరుద్ధ కోణాలను, అంశాలను ఈ కావ్యంలో ఆయన గ్రంథస్థం చేశారు. ప్రాచీన సాహిత్య ప్రియుడైన ఈ కవి ఇంతగా ఆధునికంగా అభ్యుదయభావజాలంతో రాయడం ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. రాయలసీమ సమకాలీనప్రజాజీవితాన్ని మొట్టమొదటిసారి బహిరంగపరిచిన కావ్యం మేఘదూతం అని చెప్పక తప్పదు.

ఆధునిక కవిత్వంలో సమకాలీన జీవితాన్ని అక్షరబద్ధం చేసినవారిలో ఆనాటి రాయలసీమ కవులలో బెళ్లూరి శ్రీనివాసమూర్తి ముఖ్యులు. ఆయన రచించిన 'తపోవనము' (1954) ఖండకావ్యం పేర్కొనదగ్గది.

ISSN:3048-5908 Impact Factor:5.379(SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి

(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.

A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Issue-4, (Oct,Nov,Dec), 2025

రాయలసీమ కవికోకిల, మధురకవి బిరుదులు పొందిన ఈ కవి 'తపోవనము' కావ్యంలోని 'కర్షక రుతువు' శీర్షిక కింద రైతుజీవితం గురించి ఎంతో కరుణరస సంభరితంగా రచించాడు.

రాయలసీమలో 1948-1953 మధ్యకాలంలో తీవ్రమైన కరవు వచ్చింది. ఈ కరువు 20వ శతాబ్దంలోనే వచ్చిన దారుణమైన కరవుగా చరిత్రకారులు పేర్కొన్నారు. ప్రజలు ఆకలితో నకనకలాడిపోయారు. సామాన్యులే కాదు ఆనాటి గౌరవ కుటుంబీకులు, స్థితిమంతులు కూడా ఒకపూట తిండికోసం దిక్కులు చూసేవారు. ఆ దారుణ దుస్థితిలో ప్రభుత్వమే కాదు, కమ్యూనిస్టుపార్టీ, రామకృష్ణా మిషన్లా లాంటి స్వచ్ఛంధసంస్థలు గంజికేంద్రాలు తెరిచి ప్రజల ప్రాణాలు కాపాడారు. గంజికేంద్రాలే నాడు వేలాదిమందికి ప్రాణభిక్ష పెట్టాయనడం ప్రతి అక్షరం సత్యమే.! అలాంటి దారుణపరిస్థితికి ప్రత్యక్షసాక్షీభూతులైన శ్రీనివాసమూర్తి తన కావ్యం 'తపోవనము”లోని "గంజికేంద్రము" ఖండిక ఆ కాలంలో పాఠకులలో సంచలనం రేకెత్తించాయి.

కాగా ఏకంగా 'గంజి కరవు' గురించి 'రాయలసీమ రైతు' పేరుతో ఒక సమగ్ర కావ్యమే రచించిన కవిశ్రేష్టుడు బైరపురెడ్డి రెడ్డి నారాయణరెడ్డి. గంజి కరవును కావ్య ఇతివృత్తంగా మలచిన గుర్తింపు, గౌరవం ఈ కవికే చెందుతుంది.

రాయలసీమలో ఆధునిక కవిత్వ చైతన్యం, అభ్యుదయదీప్తి 20వ శతాబ్దం తొలి, మలి పాదాలలో ఆనాటి సంప్రదాయకవులను సైతం ప్రేరేపించింది. ప్రబంధకావ్యాలకు ఇక కాలం చెల్లిపోయిందని సనాతనకవులు కూడా గుర్తించక తప్పలేదు. ఆధునిక కవిత్వచైతన్యంతో సమకాలీన జీవితాలలోంచే ఇతివృత్తాలు విధిగా తీసుకోవాలనే కాలనియమం, కాల అవసరాన్ని గుర్తించారు. ఆ కోవలో కుంటిమద్ది శేషశర్మ చెప్పుకోదగ్గవారు.

కుంటిమద్ది శేషశర్మ పండిత ప్రాకాండులు. తెలుగులో 'సుధాబిందువులు' మొదలు "మేలినోము" వరకు పది రచనలు అలాగే సంస్కృతంలో అయిదు కావ్యాలు రాశారు. సామాన్యులకు కొరుకుడు పడని "ఆముక్తమాల్యద", "మనుచరిత్ర" తెలుగు ప్రబంధాలను ఈయన సంస్కృతంలో అనువదించిన అరుదైన పండిత కవి. అలాంటి ఈ సనాతనకవి కూడా సమకాలీన ఇతివృత్తం స్వీకరించి "రామిరెడ్డి' అనే పద్యకావ్యం రచించడం సాహిత్య విమర్శకులు సాదరంగా ఆహ్వానించారు. కరవుసమస్యను కథగా స్వీకరించకపోయినప్పటికీ ఆనాటి భూస్వామ్య సమాజపు దౌర్జన్యదౌష్ట్యాలను వస్తువుగా కుంటిమద్ది శేషశర్మ తీసుకున్నారు.

పుట్టపర్తి, బెళ్లూరి ప్రారంభించిన స్థానిక చైతన్యకవిత్వం బైరపురెడ్డి నారాయణరెడ్డి, కుంటిమద్ది శేషశర్మ, పాలా వెంకటసుబ్బయ్య, కల్లూరి అహోబలరావు మొదలైన కవులలో ఒక నిశ్చితరూపాన్ని సంతరించుకుంది. విద్వాన్ విశ్వంతో రాయలసీమ ఆత్మఘోష తెలుగు దేశపు నాలుగు చెరగులనూ చేరి చాలా మంది తెలుగు వారి కళ్లకున్న గంతల్ని విప్పింది. రాయలసీమ సాహిత్యకారులు సగర్వంగా 'పెన్నేటి పాట' కావ్యం, సీమ ముఖచిత్రమని అప్పటికీ ఇప్పటికీ సాహిత్య విమర్శకులు చెప్పుకుంటారు.

ప్రజల జీవితం, నాయకుల రాజకీయం, పార్టీల సిద్ధాంతం, తెలుగు ప్రజల సంస్కృతి, తెలుగు రచయితల సాహిత్యం ఏమిటో తెలిసిన పత్రికా సంపాదక కవి విద్వాన్ విశ్వం.

రాయలసీమ ప్రాంతంలో అభ్యుదయ కవిత్వం ఎలా పరిణామం చెందిందో తెలపడానికి ఇప్పటివరకు పేర్కొన్న కవులు దాదాపు ముఖ్యులు. వీరిని వైతాళికులు అనక తప్పదు.

ఆధునిక కవిత్వం పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు, బెళ్లూరి శ్రీనివాసమూర్తి కారణంగా స్థానీయతకు బండి బాట వేస్తే (రాళ్లపల్లి కాలిబాట వేశారు) ఆ తరువాత బైరపురెడ్డి, రెడ్డి నారాయణరెడ్డి, కుంటిమద్ది శేషశర్మ, (కొంతలో కొంత పాలా వెంకటసుబ్బయ్య) మొదలైన కవులు ప్రాంతీయతకు రహదారి తీర్చారు. విద్వాన్ విశ్వం ప్రాంతీయతకు సమగ్రరూపాన్ని, ప్రాతినిధ్యాన్ని కల్పించి, రహదారిలో దారిదీపాలు వెలిగించారు. కానీ ఆ దారిలో మరో సమగ్ర కావ్యం రాలేదు. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి కావ్యం 'ముసలమ్మమరణం' కూడా ఒక జానపదకథకు అక్షరబద్ధరూపమే కానీ సమకాలీన వాస్తవజీవనప్రతిరూపం కాదు.

కాగా 20వ శతాబ్దం ఆఖరిపాదం అంటే 1970వ ఏడాది నుండి తెలుగు సాహిత్యంలో అద్భుతమైన కుదుపు వచ్చింది. రాయలసీమ ప్రాంతీయసమస్యలను అందరికీ అర్థమయ్యే అభ్యుదయ వచనకవిత, వచనపద్యం ప్రక్రియలో అభివ్యక్తీకరించడం ప్రారంభమైంది. వచనంలో చక్కటి కవిత్వం రాయడంలో సీమ వ్యాపితంగా కొత్తకొత్త స్వరాలు రంగప్రవేశం చేశాయి. నవతరంకవులు అద్భుతమైన ప్రతీకలతో ఆధునిక కవిత్వానికి వన్నెలుచిన్నెలు దిద్దారు. ప్రక్రియలోను, అభివ్యక్తిలోను తెలుగుసీమ అంతటా అలాగే రాయలసీమ అంతటా ఆశాజనకమైన మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. ఒకనాటి ప్రాచీనకవిత్వంలో మతానికే పెద్దపీట వేశారు. కానీ రాయలసీమ ప్రాంతంలో ఆధునిక కవిత్వం రంగప్రవేశం చేశాక కవిత్వమంతా మతాతీతకవిత్వంగానే వెలువడుతోంది. ప్రాచీనకవిత్వంలో ఆనాటి పాలకప్రభువులు ప్రాధాన్యతను వహిస్తే ఆధునిక రాయలసీమ ప్రాంతకవిత్వంలో పాలితవర్గం ప్రాధాన్యతను వహిస్తుండడం గమనార్హం.

ISSN:3048-5908 Impact Factor:5.379(SJIF)

సాహిత్య తరంగిణి
(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)

Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Issue-4, (Oct,Nov,Dec), 2025

ఆధునిక రాయలసీమ అభ్యుదయ కవిత్వంలో సమాజం కోరేది మోక్షంకాదని, సకలబాధల నుండి విమోచనం పొందాలని అభ్యుదయ కవిత్వం ఆశించింది. అభ్యుదయ సీమ కవిత్వం వర్ణధర్మాలను కీర్తించదు, నిరసిస్తోంది. అన్ని వర్ణాలలోని అధిక సంఖ్యాకవర్గాన్ని విశ్లేషించి కవిత్వంలో చూపుతోంది. అలాగే వర్ణన విషయంలోను, అలంకార విషయంలోను రాయలసీమ కవిత్వం మార్పుదిశగా సాగుతోంది. ఒకప్పుడు చంద్రుడు ప్రియుడు, ప్రియురాలి విరహాగ్నికి ప్రతీక అయితే, ఇప్పుడు అదే చంద్రుడు ఎలా కనిపిస్తున్నాడంటే "ఎడారిలో కాళ్లు తెగిన ఒంటరి ఒంటె"లా సాక్షాత్కరిస్తున్నాడు. 1970 నుండి ఆధునిక సీమ అభ్యుదయ కవిత్వ రూపాలు, ఆధునిక భావజాలాలు, సాహిత్య ఉద్యమ స్వరూపాలు, ఇప్పటి 21వ తరం తొలి పాదం (2012) వరకు క్రమపరిణామాన్ని, నూతన చలనాన్ని పొందాయి.

ముగింపు: గురజాడ వేంకట అప్పారావుతో ప్రారంభమైన వాస్తవిక కవిత్వ ఉద్యమం, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి సాగించిన భావకవిత్వ ఉద్యమం, మహాకవి, యుగకర్త శ్రీశ్రీ మొదలుపెట్టిన అభ్యుదయకవిత్వం ఉద్యమం, తరువాత వచ్చిన విప్లవ కవిత్వ ఉద్యమం, గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ ద్వారా వచ్చిన 'కవిసేన' ఉద్యమం, స్త్రీవాద ఉద్యమం, దళితవాద ఉద్యమం, మైనార్టీవాద ఉద్యమం, బహుజనకవితా ఉద్యమాలు ఇలా అన్నిరకాల కవితా ఉద్యమాలు రాయలసీమ ఆధునిక కవిత్వాన్ని కూడా కొంత మేర ప్రభావితం చేశాయి. రాయలసీమ ఆధునిక కవిత్వం స్థానీయకవిత్వంగా, స్థానీయ మనస్తత్వ కవిత్వంగానే విస్తృతంగా వచ్చింది, వస్తోంది కూడా. ఈ తేడా రాయలసీమను తెలుగుసీమలోని ఇతర ప్రాంతాలతో ప్రత్యేకంగా నిలబెట్టిందనే వాస్తవం సాహిత్య పరిశోధకులు, ఆధునిక సాహిత్యచరిత్రకారులు గుర్తించాల్సి ఉంది.

రాయలసీమ ప్రత్యేక కవితామనస్తత్వం - సీమకవిత్వంలోనే కాదు సీమసాహిత్యం ఆవిష్కృతమైన అన్నిప్రక్రియలలోను ముఖ్యంగా కవిత్వప్రక్రియలో స్పష్టంగా చూడవచ్చు. పద్యం, గద్యం ఇరుకారుల సేద్యం చేయడం రాయలసీమ సాహిత్యకారుల ప్రత్యేకత. ఆధునిక భావజాలాలను ఈనాటికీ పద్యంలో చెప్పేవారు, ఆ పద్యకవిత్వాన్ని అభిమానించేవారు రాయలసీమలో పుష్కలంగా ఉన్నారు.

రాయలసీమ ప్రాంత అభ్యుదయధునిక కవిత్వంలో 1970 నుండి ఇప్పటి (2025) వరకు అనంతపురం జిల్లా భూమిక అగ్రగామిగా ఉండడం ప్రత్యేక పరిశీలనాంశం. ఆధునిక కవిత్వానికి ముందర "కడప గడప లందు కవుల గడపలు మెండు" అనే నానుడి ఉండేది. కానీ దాని సాహితీచరిత్ర నేపథ్యం ఆకాలం నాటిదే.

ISSN:3048-5908 Impact Factor:5.379(SJIF)
సాహిత్య తరంగిణి
(తెలుగు పరిశోధన పత్రిక)
Indexed in: Google Scholar, Academia, Internet Archives etc.
A Peer-Reviewed Telugu Journal; Volume-2, Issue-4, (Oct,Nov,Dec), 2025

ఆధార గ్రంథాలు (Works Cited):

పెనుగొండ, లక్ష్మి. *పుట్టపర్తి నారాయణ చార్యులు.* 1962.

పుట్టపర్తి, నారాయణాచార్యులు. *మేఘదూతము.* 1963.

విశ్వం, విద్వాన్. *పెన్నేటి పాట.* 1956.

బండి, నారాయణస్వామి. *రాయలసీమ సమాజం – సాహిత్యం.*

తెలుగులో కవిత్వోద్యమాలు. తెలుగు అకాడమీ.

క్షేత్రపాల్ రెడ్డి, సి. ఎన్. డా. *అభ్యుదయం (సాహిత్య వ్యాసాలు).*